

31. januar 2024

Kommunal- og distriktsdepartementet
Energidepartementet

Høringsinnspill til forslag til endringer i energiloven og plan- og bygningsloven knyttet til solkraftanlegg på land

Sabima viser til høringen fra Kommunal- og distriktsdepartementet og Energidepartementet og vil med dette komme med vårt innspill til bedre rammeverk for bakkemonterte solkraftanlegg.

Sabima er en paraplyorganisasjon for de biologiske foreningene i Norge, som til sammen har over 20.000 medlemmer. Vi jobber for å stanse tapet av naturmangfold i Norge, ved å foreslå politiske løsninger og spre kunnskap om økologiske sammenhenger.

Sabima mener at det er helt sentralt at den fremtidige utbygging av solkraft (og annen arealbruk) styres vekk fra de mest artsrike og mest sårbare økosystemene i tråd med Naturavtalen Norge signerte i 2022. I første rekke inngrepsfri natur (INON), myr/våtmark, gammelskog, utvalgte naturtyper, rødlista naturtyper, natur med A- B eller C verdi, og natur langs elver og vassdrag. [Artsdatabanken](#) er tydelig på at tap av leveområder er hovedutfordringen for ni av ti truede arter i Norge, der naturområdene nevnt over er særlig viktige. Både IPCC og IPBES peker på større sammenhengende økosystemer i god tilstand som en nøkkelløsning for naturens evne til å fortsatt kunne gi essensielle tjenester som rent vann og ren luft og beholde artsmangfoldet i en verden med økende klimaendringer. Arealpolitikken spiller dermed en nøkkelrolle for å styre arealbruken mot riktige arealer og Sabima støtter derfor innlemmingen av solkraft på bakken i plan- og bygningsloven, men vi ber innstendig om at det må gjennomgå ordinær regulering etter pbl – ikke overordna områderegulering da det gir bedre handlingsrom for dette.

Sabima mener bakkemontert solkraft i første rekke bør etableres på grå arealer, og i alle tilfelle være [arealnøytral](#). For å oppnå dette er det viktig med et styrka rettsvern for naturen (hjemmel for tidlig avslag) og ryddige demokratiske plan- og konsesjonsprosesser. Arealnøytral solkraftproduksjon innebærer at de mest artsrike og sårbare naturområdene alltid unngås, at en alltid utnytter tilgjengelig grått areal først, og at dersom en i siste instans bygger ned natur skal utbygger alltid kompensere naturtapet ved at tilvarende naturverdi restaureres, fortrinnsvis i nærområdene. Plan- og bygningsloven må suppleres for å gi hjemler for å stille krav om økologisk kompensasjon, og for å åpne for ekspropriasjon av privat grunn med restaurering av natur som formål.

Sabimas innspill kort oppsummert

- Sabima støtter innlemmingen av bakkemontert solkraft etter plan- og bygningsloven (energilova § 2-2 og pbl § 6-4).
- Ordinær regulering eller detaljregulering bør gjelde (pbl § 12-1).

- Vi støtter at konsesjonsmyndighet kan sende forslag til områderegulering for vindkraftanlegg på høring og legge det ut til offentlig ettersyn på vegne av kommunen, dersom kommunen ønsker dette (pbl § 3-7).
- Vi har ingen merknader til endringene i pbl §§ 12-2, 12-18 og 34-2.
- Sabima støtter DNTs forslag om at det må innføres hjemmel for tidlig avslag for søknader som medfører store arealkonflikter. En slik hjemmel kan forankres i energilova, eller ei fornybarforskrift jamfør pbl § 12-1 tredje ledd, nytt sjettede punktum.
- Sabima støtter DNTs forslag om at det må utarbeides nasjonale retningslinjer for utforming og lokalisering av bakkemontert solkraft.
- Det må legges til rette for lønnsom etablering av solkraft på grå arealer.
- Det må innføres et krav om arealnøytralitet og økologisk kompensasjon for all naturtap tilknyttet utbygging.
- Plan og bygningsloven må oppdateres med nødvendige hjemler for å kunne stille krav om arealnøytral utbygging.

Krav om reguleringsplan

Sabima mener at områder som er avsatt til LNFR i utgangspunktet ikke bør åpnes for solkraftutbygging. Prinsipielt mener Sabima at overordnede vurderinger av fordeler og ulemper ved ressursutvinning og kraftutbygging for den enkelte kommune bør ligge til kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel, ikke til konsesjonsprosessen. Dersom en hadde innført et slikt rekkefølgekrav om at området måtte avklares i kommuneplan, ville det gitt mye større legitimitet for kommuneplanprosessene, større tillit hos befolkningen til solkraftutbygging, et incentiv til kommunene å rullere arealplanen jevnlig og et incentiv til å bruke grå arealer. Sabima er godt kjent med utfordringen i norske kommuner knyttet til plankapasitet og kompetanse og utdaterte arealplaner, som [OECD påpekte i deres gjennomgang av norsk miljøpolitikk](#).

Sabima støtter opp om DNTs høringsnotat, der de uttrykker at kommunen selv må få avgjøre hvilken detaljeringsgrad som er hensiktsmessig å regulere i fra sak til sak. Det å gi kommunene handlingsrom til å nytte hele verktøykassen til reguleringsplaner er ikke det samme som omstendelige prosesser, men kan bidra til å gi kommunene et tilstrekkelig begrunnelsesgrunnlag før vedtak – som igjen vil være konfliktdependente. En overordna reguleringsprosess, derimot, kan lede til uklarheter, usikkerhet og flere vedtak som ikke er i tråd med de folkevalgtes intensjoner.

Retningslinjer for lokalisering og utforming av bakkemontert solkraft

For å redusere konfliktene med viktig natur er det behov for nasjonale retningslinjer for utforming og lokalisering av bakkemontert solkraft. Sabima støtter opp om DNTs forslag om at retningslinjene bør utformes som statlige planretningslinjer og ligge til grunn for kommunens vurdering av nye prosjekter.

Retningslinjene må omhandle blant annet hybridanlegg, samlokalisering med landbruksdrift (AGRI-PV), tilføring av naturverdier (ECO-PV), og omsyn til natur-, kultur-, og friluftslivsverdier.

Sabima mener at vernet natur, inngrepsfri natur (INON), myr/våtmark, gammelskog, utvalgte naturtyper, rødlista naturtyper, natur med A- B eller C verdi, IBA-områder og natur langs elver og vassdrag ikke må åpnes for utbygging til solkraft da dette er områder med unike naturkvaliteter som må beskyttes for å bremse naturkrisen. Vi mener det ville være konfliktdependende og enkelt å forholde seg til for utbyggere om dette legges til grunn for tidlig avslag hos konsesjonsmyndighetene.

Bedre incentiver for etablering av solkraft på grå arealer

Solkraft har et potensial til å produsere energi uten store natur- og arealkonflikter, og dette er også noe Stortinget ved flere anledninger har bedt regjeringen legge til rette for:

«Stortinget ber regjeringen fjerne regulatoriske barrierer som hindrer lokal energiproduksjon, lokal energilagring og omsetning av energi mellom bygg.»
Vedtak 548, sesjon (2021-2022).

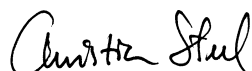
«Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket og virkemiddelapparatet for å stimulere til bruk av solenergi, blant annet for å stimulere til områdeutbygginger med solenergi og nabolagsstrøm.» Vedtak 747, sesjon (2021-2022).

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå og fjerne regulatoriske hindre for energiproduksjon på næringsarealer og andre nedbygde arealer.» Vedtak 767, sesjon (2022-2023).

«Stortinget ber regjeringen vurdere et midlertidig eller tidsbegrenset fritak fra konsesjonsplikt for å etablere lavspenningsledninger til nabobygg for salg av kraft.»
Vedtak 16, sesjon (2022- 2023).

Sabima forventer derfor at [oppdraget til NVE om å følge opp disse anmodningsforslagene](#) bidrar til konkrete økonomiske og juridiske incentiver for å vri fremtidig solkraftproduksjon mot de allerede nedbygde arealene (grå arealer). Dette mener vi vil skape positivt folkelig engasjement for solkraft, og det vil gi politikk som ser klimakrisen i sammenheng med naturkrisen.

Vennlig hilsen

Christian Steel
Generalsekretær